
MONOGRAFIE PRAWNICZE

TAJEMNICA
ADWOKACKA
ANALIZA KONSTYTUCYJNA

WOJCIECH MARCHWICKI

Wydawnictwo C.H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

WOJCIECH MARCHWICKI • TAJEMNICA ADWOKACKA
ANALIZA KONSTYTUCYJNA

Polecamy inne nasze publikacje:

Katarzyna Korczyńska, Radosław Baszuk

**ETYKA ADWOKACKA. WYBÓR ORZECZEŃ WYŻSZEGO SĄDU
DYSCYPLINARNEGO ADWOKATURY**

Aplikacje Prawnicze

Wojciech Bergier, Jakub Jacyna

**ETYKA ZAWODU ADWOKATA. REGULAMIN WYKONYWANIA
ZAWODU ADWOKATA. KOMENTARZ PRAKTYCZNY,
ORZECZNICTWO, WZORY I KAZUSY**

Metodyki Becka

Wojciech Marchwicki, Marek Niedużak

**ODPOWIEDZIALNOŚĆ DYSCYPLINARNA ORAZ ETYKA
ZAWODOWA ADWOKATÓW I RADCÓW PRAWNYCH.
ORZECZNICTWO**

Zbiory Orzecznictwa Becka

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

[Kup książkę](#)

TAJEMNICA ADWOKACKA

ANALIZA KONSTYTUCYJNA

WOJCIECH MARCHWICKI

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2015

[Kup książkę](#)

Redakcja: Justyna Witas

Wydawca: Joanna Ablewicz

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2015**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-7512-0

ISBN e-book 978-83-255-7513-7

[Kup książkę](#)

Spis treści

Wykaz skrótów	VII
Bibliografia	XI
Wstęp	1
Rozdział I. Znaczenie tajemnicy adwokackiej dla realizacji praw i wolności konstytucyjnych	13
§ 1. Wprowadzenie – konstytucyjne podstawy tajemnicy adwokackiej.....	13
§ 2. Pozycja stron w relacji adwokat – klient a ochrona tajemnicy	20
§ 3. Konstytucyjna pozycja adwokatury. Znaczenia terminu „zawód zaufania publicznego”	24
§ 4. Zaufanie jako element niezbędny do należytego wykonywania zadań adwokata	38
§ 5. Prawo do sprawiedliwego procesu oraz prawo do obrony	49
§ 6. Prawo do prywatności. Tajemnica jako sfera chronionej autonomii jednostki	61
§ 7. Dobro wymiaru sprawiedliwości i interes publiczny a ochrona tajemnicy	74
§ 8. Podsumowanie	80
Rozdział II. Znaczenie pozakonstytucyjnych regulacji dla prawidłowego określenia zakresu ochrony tajemnicy adwokackiej	85
§ 1. Ustawowe ograniczenia konstytucyjnej zasady ochrony tajemnicy adwokackiej	85
§ 2. Status prawny Kodeksu etyki adwokackiej oraz norm korporacyjnych	109
I. Normy etyki adwokackiej a konstytucyjny system źródeł prawa	109
II. Etyka zawodowa i wątpliwości dotyczące jej kodyfikacji	114
III. Kodeks etyki jako akt prawa wewnętrznego	120
IV. Odesłanie do norm pozaprawnych. Klauzula generalna	128
V. Podsumowanie. Znaczenie kodeksów etyki zawodowej i innych norm pozaprawnych	139
Rozdział III. Zakres przedmiotowy ochrony tajemnicy adwokackiej w świetle Konstytucji RP i przepisów ustaw	143
§ 1. Wprowadzenie.....	143

§ 2. Brak powszechnej znajomości informacji. Ograniczenia w dostępie ...	145
§ 3. Związek z udzielaniem pomocy prawnej	152
§ 4. Źródło informacji	158
§ 5. Informacje przekazane przez adwokata klientowi. Treść porady prawnej	166
§ 6. Inne potencjalne kryteria wyróżniania chronionych informacji	171
§ 7. Podsumowanie. Określenie zakresu informacji chronionych tajemnicą	175
Rozdział IV. Zakres podmiotowy ochrony. Osoby posiadające dostęp do informacji objętych tajemnicą	177
§ 1. „Materialny” (przedmiotowy) charakter tajemnicy adwokackiej	177
§ 2. Współpracownicy adwokata	179
§ 3. Osoby trzecie	190
§ 4. Konsultacje zawodowe. Inni prawnicy i adwokaci	194
§ 5. Prawnicy zagraniczni	199
§ 6. Dostęp do dokumentów i innych nośników informacji objętych tajemnicą	204
§ 7. Podsumowanie	212
Zakończenie	215
Indeks rzeczowy	221

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 121 ze zm.)
KK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm. i sprost.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101 ze zm.)
KPK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.)
KPSW	ustawa z 24.8.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 395 ze zm.)
KSH	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 ze zm.)
KW	ustawa z 20.5.1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 487 ze zm.)
PrAdw	ustawa z 26.5.1982 r. – Prawo o adwokaturze (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 635 ze zm.)
PrNot	ustawa z 14.2.1991 r. – Prawo o notariacie (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 164 ze zm.)
PrPras	ustawa z 26.1.1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.)
RadcPrU	ustawa z 6.7.1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 637 ze zm.)
Ustawa o funkcjach konsulów	ustawa o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej z 13.2.1984 r. (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 389)
Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego ...	ustawa z 19.12.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.)

Ustawa o prawnikach zagranicznych	ustawa z 5.7.2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 134)
Ustawa o zawodzie lekarza	ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentystry z 5.12.1996 r. (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 464)
Ustawa o zwalczaniu prania pieniędzy i terroryzmu	ustawa z 16.11.2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 455 ze zm.)

2. Akty stanowione przez samorządy zawodowe

CCEL	<i>Code of Conduct for European Lawyers</i> (Kodeks Etyki Prawników Europejskich)
Kodeks etyki adwokackiej	uchwała NRA z 10.10.1998 r. – Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej) ze zm., tekst ujednolicony: http://www.nra.pl/dokumenty.php (dostęp: 1.3.2015 r.)
Kodeks etyki lekarskiej	uchwała Nadzwyczajnego II Krajowego Zjazdu Lekarzy z 14.12.1991 r. – Kodeks Etyki Lekarskiej ze zm., tekst ujednolicony: http://www.nil.org.pl/dokumenty/kodeks-etyki-lekarskiej (dostęp: 1.3.2015 r.)
Kodeks etyki notarialnej	uchwała Krajowej Rady Notarialnej z 12.12.1997 r. – Kodeks Etyki Zawodowej Notariusza ze zm., tekst ujednolicony: http://www.rejent.poznan.pl/index.php/akty-prawne/60-kodeks-etyki-zawodowej (dostęp: 1.3.2015 r.)
Kodeks etyki radcowskiej	uchwała nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z 22.11.2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego; obowiązujący od 1.7.2015 r., http://kirp.pl/etyka-wykonywanie-zawodu-i-orzecznictwo-dyscyplinarne/ (dostęp: 1.3.2015 r.)
MR	<i>Model Rules of Professional Conduct</i> (Modelowe Zasady Wykonywania Zawodu)

Regulamin

wykonywania zawodu ... uchwała NRA z 12.9.2009 r. – Regulamin wykonywania zawodu adwokata w kancelarii indywidualnej lub spółkach ze zm., tekst ujednolicony: <http://www.nra.pl/dokumenty.php> (dostęp: 1.3.2015 r.)

3. Organy i instytucje

CCBE	<i>Le Conseil des barreaux européens</i> (Rada Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy)
ETPCz	Europejski Trybunał Praw Człowieka
ETS	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dawniej: Europejski Trybunał Sprawiedliwości)
NBP	Narodowy Bank Polski
NIK	Najwyższa Izba Kontroli
NRA	Naczelna Rada Adwokacka
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
OIRP	Okręgowa Izba Radców Prawnych
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
ORA	Okręgowa Rada Adwokacka
SA	Sąd Apelacyjny
SD	Sąd Dyscyplinarny (Izby Adwokackiej)
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
WKD	Wyższa Komisja Dyscyplinarna (Adwokatury)
WSD	Wyższy Sąd Dyscyplinarny (Adwokatury)

4. Publikatory i czasopisma

Biul. NRA	Biuletyn Naczelnej Rady Adwokackiej
CzPKiNP	Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
Dz.U.	Dziennik Ustaw
EP	Edukacja Prawnicza
KPP	Kwartalnik Prawa Publicznego
KZS	Krakowskie Zeszyty Sądowe
MoP	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego

Wykaz skrótów

OSNAPiUS	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Wojskowa
OSNP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSNPG	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSNSD	Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Dyscyplinarnych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – Zbiór Urządowy
PiP	Państwo i Prawo
Pal.	Palestra
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
Prz. Sejm.	Przegląd Sejmowy
PS	Przegląd Sądowy
R. Pr.	Radca Prawny
Rej.	Rejent
Rzeczp.	Rzeczpospolita
SI	Studia Iuridica

5. Pozostałe skróty

art.	artykuł
dz. cyt.	dzieło cytowane
Nr	numer
poz.	pozycja
PRL	Polska Rzeczpospolita Ludowa
t.j.	tekst jednolity
UE	Unia Europejska
USA	Stany Zjednoczone Ameryki
ze zm.	ze zmianami

Bibliografia

- Abel R.*, Why Does the ABA Promulgate Ethical Rules?, *Texas Law Review* 1981, Nr 59.
- Agacka-Indecka J.*, Tajemnica zawodowa adwokata – znaczące rozstrzygnięcia sądów, *Pal.* 2005, Nr 7–8.
- Agacka-Indecka J.*, Tajemnica zawodowa adwokata – znaczące rozstrzygnięcia sądów (II), *Pal.* 2005, Nr 9–10.
- Amelung K.*, Zasady rządzące zakazami wykorzystania dowodów, [w:] *P. Hofmański, K. Zgryzek*, Współczesny problemy procesu karnego i wymiaru sprawiedliwości. Księga ku czci Profesora Kazimierza Marszała, Warszawa 2003.
- Augustynowicz A.*, Tajemnica zawodowa lekarza a współdziałanie z organami ścigania, *Prawo i Medycyna* 2008, Nr 4.
- Bafia J.*, Prawo o wolności słowa, Warszawa 1988.
- Bagiński W.*, O etyce zawodowej, kserokopiarkach i komputerowych edytorach tekstu, *Pal.* 2011, Nr 7–8.
- Baj A.*, Tajemnica zawodowa radcy prawnego w procesie karnym, *R. Pr.* 2007, Nr 5.
- Bałaban A.*, Źródła prawa w polskiej Konstytucji z 2.4.1997 r., *Prz. Sejm.* 1997, Nr 5.
- Banaszak B.*, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2009.
- Basseches J., Korkis I.*, Ustrój adwokatury oraz zasady etyki adwokackiej, Lwów 1938.
- Baszkowski E.*, Adwokat a tajemnica zawodowa w okresie dochodzenia i śledztwa, *Głos Sądownictwa* 1937, Nr 12.
- Baszuk R.*, O tajemnicy adwokackiej w postępowaniu dyscyplinarnym raz jeszcze, <http://www.adwokatura.pl/ogolnoprprawne/o-tajemnicy-adwokackiej-w-postepowaniu-dyscyplinarnym-raz-jeszcze/> (dostęp: 1.3.2015 r.).
- Baszuk R.*, Tajemnica zawodowa w wyjaśnieniach obwinionego i zeznaniach świadka składanych w postępowaniu dyscyplinarnym, <http://www.adwokatura.pl/ogolnoprprawne/tajemnica-zawodowa-w-wyjasnieniach-obwinionego-i-zeznaniach-swiadka-skladanych-w-postepowaniu-dyscyplinarnym/> (dostęp: 1.3.2015 r.).

- Baszuk R., Tajemnica zawodowa w wyjaśnieniach obwinionego składanych w postępowaniu dyscyplinarnym, *Pal.* 2014, Nr 3–4.
- Bąkowski A., Czy książkę Fernanda Payena „O powołaniu adwokatury i sztuce obrończej” można usunąć do lamusa?, *Pal.* 2011, Nr 3–4.
- Beauchamp T.L., Childress J.F., Zasady etyki medycznej, tłum. W. Jacórzynski, Warszawa 1996.
- Bentham J., Traktat o dowodach sądowych, tłum. F. Reklajtys, Gniezno 1935 (wydanie oryginalne: *Rationale of Judicial Evidence, Specially Applied to English Practice*, 1827).
- Bień-Kacała A., Źródła prawa wewnętrznego w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., Toruń 2013.
- Błaszczak A., Zawody godne zaufania Polaków, *Rzeczp.* z 12.4.2011 r., <http://www.rp.pl/artukul/642004.html> (dostęp: 1.3.2015 r.).
- Bodio J., Głosa do wyroku Sądu Najwyższego z 15.7.2010 r., *SDI* 12/10, *Pal.* 2012, Nr 5–6.
- Bogucka I., Kodeksy etyki zawodowej, [w:] *Leksykon etyki prawniczej. 100 podstawowych pojęć*, P. Skuczyński, S. Sykuna (red.), Warszawa 2013.
- Bogucka I., Zagadnienia tworzenia i stosowania etycznych standardów zawodów prawniczych, [w:] *Prawo a wartości. Księga jubileuszowa prof. J. Nowackiego*, I. Bogucka, Z. Tobor (red.), Kraków 2003.
- Bohdan Ł., Usługi prawnicze w Unii Europejskiej, Kraków 2000.
- Bojańczyk A., Czy zakaz przesłuchania w charakterze świadka obrońcy co do faktów, o których się dowiedział, udzielając porady prawnej lub prowadząc sprawę, obejmuje także obrońcę zagranicznego?, *Pal.* 2013, Nr 5–6.
- Bojańczyk A., Karnoprocesowe znaczenie zgody dziennikarza na składanie zeznań co do okoliczności objętych tajemnicą zawodową (wokół postanowienia Sądu Najwyższego z 15.12.2004 r.), *Pal.* 2005, Nr 9–10.
- Bojańczyk A., Z problematyki relacji między odpowiedzialnością dyscyplinarną i karną (na przykładzie odpowiedzialności dyscyplinarnej zawodów prawniczych), *PiP* 2004, Nr 9.
- Boratyńska K.T., Górski A., Sakowicz A., Ważny A., Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2012.
- Boratyńska M., Konieczniak P., Prawa pacjenta, Warszawa 2001.
- Braciak J., Prawo do prywatności, Warszawa 2004.
- Braciak J., Prawo do prywatności, [w:] *Prawa i wolności obywatelskie w Konstytucji RP*, B. Banaszak, A. Preisener (red.), Warszawa 2002.
- Brandeis L.D., Warren S.D., *The Right to Privacy*, *Harvard Law Review* 1890, Nr 4.

- Breczko A.*, Prawo a moralność w teorii i praktyce. Wczoraj i dziś, Białystok 2004.
- Broclawik K.*, Prawnokarne aspekty ochrony tajemnicy osób świadczących pomoc prawną, *CzPKiNP* 2000, Nr 1.
- Broclawik K., Czajka M.*, Prawnokarne aspekty ochrony tajemnicy zawodowej radcy prawnego. Część I – Zagadnienia materialnoprawne, *R. Pr.* 2001, Nr 3.
- Broclawik K., Czajka M.*, Prawnokarne aspekty ochrony tajemnicy zawodowej radcy prawnego. Część II – Zagadnienia procesowe, *R. Pr.* 2001, Nr 4.
- Buchała K.*, W sprawie sporu o tajemnicę adwokacką, *Pal.* 1969, Nr 2.
- Cederbaum H.*, *Adwokatura w Królestwie Polskim*, Warszawa 1911.
- Chojniak Ł.*, Prawo do obrony w dochodzeniu dyscyplinarnym adwokatów – wybrane zagadnienia z uwzględnieniem ostatniej nowelizacji Prawa o adwokaturze, *Pal.* 2015, Nr 3–4.
- Cieślak M.*, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 29.11.1962 r., VI KO 61/62, *PiP* 1963, Nr 7.
- Cieślak M.*, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 12.11.1964 r., II K 1018/61, *PiP* 1966, Nr 3.
- Cieślak M.*, Przegląd orzecznictwa SN z zakresu prawa karnego procesowego, *NP* 1966, Nr 3.
- Cieślak M.*, Recenzja pracy B. Kunickiej-Michalskiej „Ochrona tajemnicy zawodowej w polskim prawie karnym”, *PiP* 1973, Nr 2.
- Cieślak M.*, Zagadnienia dowodowe w procesie karnym, Kraków 2011.
- Cieślak M., Garlicki S., Kaftal A.*, Trójgłos w sprawie tajemnicy zawodowej adwokata, *Pal.* 1964, Nr 3.
- Cieślak W., Kanty T.*, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 15.7.2010 r., SDI 12/10, *Pal.* 2012, Nr 5–6.
- Ciupa S., Klatka Z., Stecyk T., Stoga K.*, Zasady etyki zawodowej, [w:] *Zawód radcy prawnego. Historia zawodu i zasady jego wykonywania*, A. Bereza (red.), Warszawa 2010.
- Czapigo A.*, Dowody w nowym kodeksie postępowania karnego, [w:] *Nowe uregulowania prawne w kodeksie postępowania karnego z 1997 r.*, P. Krużyński (red.), Warszawa 1999.
- Czerwiński M.*, Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej adwokata a uzasadniony interes społeczny, *Pal.* 2013, Nr 11–12.
- Czerwiński S.*, Tajemnica zawodowa adwokatów i osób duchownych, *Pal.* 1927, Nr 2.
- Czerwiński S.*, Zawodowa tajemnica lekarska, *Lekarz Polski* 1927, Nr 2.

- Czeszejko Z., Tajemnica zawodowa – granice i spory, *Gazeta Sądowa* 1974, Nr 20.
- Czeszejko Z., Krzemiński Z., Odpowiedzialność dyscyplinarna adwokatów, Warszawa 1971.
- Czubik P., Ograniczenia funkcji i czynności notarialnych konsula RP w świetle polskiego prawa konsularnego na tle uregulowań prawa międzynarodowego publicznego, *Rej.* 1997, Nr 10.
- Dąbrowski S., Pietrzykowski J., Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. Komentarz, Warszawa 1997.
- Dobosz I., Prawo i etyka w zawodzie dziennikarza, Warszawa 2008.
- Dobosz I., Tajemnica korespondencji jako dobro osobiste oraz jej ochrona w prawie cywilnym, Kraków 1989.
- Dominowska J., Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 22.11.2004 r., SK 64/03, *Pal.* 2005, Nr 5–6.
- Dondi A., Hazard G., Jr., *Legal Ethics. A Comparative Study*, Stanford University Press, 2004.
- Dudka K., Kontrola korespondencji i podsłuch w polskim procesie karnym, Lublin 1998.
- Dudek D., Kierepka B., Adwokatura w świetle obowiązującego prawa. Wprowadzenie. Przepisy. Orzecznictwo, Lublin 2000.
- Dyskusja na temat książki J. Sawickiego „Tajemnica zawodowa lekarza i dziennikarza”, *PiP* 1960, Nr 10.
- Działocha K., Komentarz do art. 8 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, L. Garlicki (red.), Warszawa 2007, t. V.
- Działocha K., Komentarz do art. 87 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, L. Garlicki (red.), Warszawa 1999, t. I.
- Działocha K., Komentarz do art. 92 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, L. Garlicki (red.), Warszawa 2001, t. II.
- Działocha K., Konstytucyjna koncepcja prawa i jego źródeł w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, [w:] *Księga XX-lecia orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, M. Zubik (red.), Warszawa 2006.
- Dzienkowski J.S. (red.), *Professional Responsibility Standards, Rules & Statutes*, West, 2012.
- Epstein E.S., *The Attorney-Client Privilege and the Work Product Doctrine*, American Bar Association, 2007.
- Erciński T., Płachta M., Rola zeznań świadka na tle zasady swobodnej oceny dowodów, [w:] *Świadek w procesie sądowym*, S. Waltoś (red.), Warszawa 1985.

- Ettinger H.*, Tajemnica zawodowa adwokata, *Gazeta Sądowa Warszawska* 1908, Nr 1.
- Ettinger H.*, Tajemnica zawodowa adwokata, *Gazeta Sądowa Warszawska* 1908, Nr 2.
- Ettinger M.*, Tajemnica zawodowa. Prawo przeciwnika do dyskrecji, *Pal.* 1937, Nr 7.
- Ettinger M.*, Wyjaśnienia adwokata we własnej sprawie dyscyplinarnej, *Pal.* 1937, Nr 8–9.
- Ferenc-Szydelko E.*, *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2008.
- Filar M.*, *Lekarskie prawo karne*, Kraków 2000.
- Fischel D.R.*, *Lawyers and Confidentiality*, *The University of Chicago Law Review* 1998, Nr 65.
- Florkowski J., Tymecki B.*, *Prawo o notariacie z komentarzem*, Warszawa 1993.
- Frankenberg G.*, *Critical Comparison: Re-Thinking Comparative Law*, *Harvard International Law Journal* 1985, Nr 26.
- Freedman M., Smith A.*, *Understanding Lawyers' Ethics*, LexisNexis, 2010.
- Furmanek A.*, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 16.6.1994 r., *I KZP 5/94*, *Pal.* 1997, Nr 5.
- Gajewska M.*, Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej, *R. Pr.* 1994, Nr 3.
- Gajewska-Kraczkowska H.*, Tajemnica zawodowa, [w:] *Etyka zawodów prawniczych. Etyka prawnicza*, *H. Izdebski, P. Skuczyński* (red.), Warszawa 2006.
- Gajewska-Kraczkowska H.*, Tajemnica zawodowa dziennikarza z art. 163 KPK, *PiP* 1988, Nr 6.
- Garlicki L.*, *Komentarz do art. 31 Konstytucji*, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, *L. Garlicki* (red.), Warszawa 2003, t. III.
- Garlicki L.* (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 1999 (t. I), 2001 (t. II), 2003 (t. III), 2005 (t. IV) i 2007 (t. V).
- Garlicki L.* (red.), *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz*, Warszawa 2010, t. I.
- Garlicki S.* (red.), *Przepisy o adwokaturze. Komentarz*, Warszawa 1969.
- Garlicki S.*, W sprawie tajemnicy zawodowej, *Pal.* 1969, Nr 4 [w literaturze cytowane również jako: *S. Garlicki, Z. Krzemiński*, Dwugłos na temat uchwały Prezydium NRA z 3 sierpnia 1967 r., tamże].
- Gaberle A.*, *Dowody w sądowym procesie karnym: teoria i praktyka*, Warszawa 2010.
- Gaberle A.*, Glosa do uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 16.6.1994 r., *I KZP 5/94*, *PiP* 1995, Nr 4.

- Gawryluk M., Prawo o adwokaturze. Komentarz, Warszawa 2012.
- Gerecka-Żołyńska A., Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 22.11.2002 r., I KZP 26/02, OSP 2004, Nr 1.
- van Gerven D. (red.), Professional Secrecy of Lawyers in Europe, Cambridge 2013.
- Giezek J., O granicach tajemnicy adwokackiej oraz zgodzie „dysponenta” na jej ujawnienie, Pal. 2014, Nr 9.
- Gostyński Z. (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2003, t. I.
- Gostyński Z., Tajemnica dziennikarska a obowiązek składania zeznań w nowym kodeksie postępowania karnego, PiP 1997, Nr 10.
- Gotkowicz K., Kosmus B., [w:] Prawo prasowe. Komentarz, B. Kosmus, G. Kuczyński (red.), Warszawa 2011.
- Górecki P., Wiliński P., Zasada prawdy a zasada prawa do obrony, [w:] Zasada prawdy materialnej, G. Arytmiak, Z. Sobolewski (red.), Kraków 2006.
- Grajewski J., Paprzycki L., Steinborn S., Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2010, t. I.
- Grzegorzczuk T., Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2008.
- Grzegorzczuk T., Tylman J., Polskie postępowanie karne, Warszawa 2011.
- Grzybowski S., Ochrona dóbr osobistych, Warszawa 1957.
- Grzywo-Dąbrowski W., Tajemnica lekarska, Lekarz Polski 1927, Nr 2.
- Grzywo-Dąbrowski W., Tajemnica lekarska, Nowiny Lekarskie 1926, Nr 10.
- Guzik A., Prawnokarne aspekty ochrony tajemnicy dziennikarskiej, CzPKiNP 2000, Nr 1.
- Hansen E., Problem tajemnicy zawodowej, [w:] Socjologia zawodów, A. Sarapata (red.), Warszawa 1965.
- Hansen E., Tajemnica zawodowa adwokata, Pal. 1962, Nr 9 (przedruk: Pal. 2004, Nr 1–2).
- Hart H.L.A., Pozytywizm i oddzielenie prawa od moralności, [w:] H.L.A. Hart, Eseje z filozofii prawa, tłum. J. Woleński, Warszawa 2002.
- Hazard G., A Historical Perspective on the Attorney-Client Privilege, California Law Review 1978, Nr 66.
- Hofmański P., Sadzik E., Zgryzek K., Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2011, t. I.
- Huk A., Tajemnica zawodowa lekarza, Prok. i Pr. 2001, Nr 6.
- Huk A., Tajemnica zawodowa lekarza w polskim procesie karnym, Warszawa 2006.

- Imwinklerlried, E.J.*, The New Wigmore. A Treatise on Evidence. Evidentiary Privileges, Wolters Kluwer, 2009.
- Izdebski H.*, Zawody prawnicze jako zawody zaufania publicznego, [w:] *Etyka zawodów prawniczych*, *H. Izdebski, P. Skuczyński* (red.), Warszawa 2006.
- Izdebski H.*, Zbieg standardów deontologii zawodowej, [w:] *Etyka prawnicza. Stanowiska i perspektywy*, *H. Izdebski, P. Skuczyński* (red.), Warszawa 2008.
- Izdebski H., Skuczyński P.* (red.), *Etyka prawnicza. Stanowiska i perspektywy*, Warszawa 2008.
- Izdebski H., Skuczyński P.* (red.), *Etyka prawnicza. Stanowiska i perspektywy 2*, Warszawa 2011.
- Izdebski H., Skuczyński P.* (red.), *Etyka prawnicza. Stanowiska i perspektywy 3*, Warszawa 2013.
- Izdebski H., Skuczyński P.* (red.), *Etyka zawodów prawniczych. Etyka prawnicza*, Warszawa 2006.
- Jackowski M.*, Przegląd orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. O tajemnicy obrończej i adwokackiej – uwagi na tle wyroku TK w sprawie K 23/11, *Pal.* 2014, Nr 11–12.
- Jacyszyn J.*, Pojęcie wolnego zawodu. Analiza aktów prawnych i doktryny, *PPH* 2000, Nr 10.
- Jacyszyn J.*, Wykonywanie wolnych zawodów w Polsce, Warszawa 2004.
- Janczewski S.*, Godność zawodu, *Pal.* 1959, Nr 6 (dokończenie tekstu *Pal.* 1959 w numerach 7–8, 9, 10, 11, 12, opublikowane następnie łącznie jako: *S. Janczewski, Godność zawodu adwokackiego*, Warszawa 1960).
- Janiszewska M.*, Osiemnastowieczny kodeks etyczny adwokatury polskiej, *Pal.* 2008, Nr 1–2.
- Jankowski H.*, Kilka uwag na temat etyki zawodowej, *Etyka* 1994, Nr 27.
- Jankowski H.*, *Prawo i moralność*, Warszawa 1968.
- Jaworski Cz.*, *Etyka adwokatów*, [w:] *Etyka prawnika. Etyka nauczyciela zawodu prawniczego*, *E. Łojko* (red.), Warszawa 2006.
- Jaworski Cz.*, Wystąpienie przed Sądem Najwyższym na posiedzeniu w dniu 16.4.1994 r. poprzedzającym wydanie uchwały składu siedmiu sędziów (sygn. I KZP 5/94) w sprawie tajemnicy zawodowej adwokatów, *Pal.* 1994, Nr 9–10.
- Jurzyk M.*, Tajemnica zawodowa adwokatów w systemie prawnym Stanów Zjednoczonych, *Pal.* 1998, Nr 5–6.

- Kaczmarek P.*, Kodeksy etyki zawodowej: w poszukiwaniu bezpieczeństwa moralnego w czasach niepewności, [w:] *Etyka prawnicza. Stanowiska i perspektywy 3*, *H. Izdebski, P. Skuczyński* (red.), Warszawa 2013.
- Kaftal A.*, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 14.2.2.1967 r., RAD 42/66, Pal. 1967, Nr 11–12.
- Kaftal A.*, O niektórych zagadnieniach przestrzegania tajemnicy zawodowej adwokata podejrzanego w procesie karnym, Pal. 1963, Nr 4 (przedruk: Pal. 2004, Nr 9–10).
- Kaftal A.*, Procesowe zagadnienia tajemnicy adwokackiej, Pal. 1970, Nr 1.
- Kaftal A.*, Recenzja pracy K. Łojewskiego „Instytucja odmowy zeznań w polskim procesie karnym”, PiP 1971, Nr 6.
- Kaftal A.*, W sprawie zwolnienia adwokata od zachowania tajemnicy zawodowej, Pal. 1965, Nr 7–8.
- Kalinowski S.*, Polski proces karny, Warszawa 1971.
- Kalinowski S.*, Stanowisko obrońcy w polskim procesie karnym, Pal. 1962, Nr 8.
- Kalwas A.*, Ograniczenie tajemnicy zawodowej wolnych zawodów prawniczych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, Glosa 2004, Nr 6.
- Kański J.*, Prawo do prywatności, nienaruszalności mieszkania i tajemnicy korespondencji, [w:] *Prawa człowieka. Model prawny*, *R. Wieruszewski* (red.), Kraków 1991.
- Kaplow L., Shavell S.*, Legal Advice About Acts Already Committed, *International Review of Law and Economics* 1990, Nr 10.
- Kaplow L., Shavell S.*, Legal Advice About Information to Present in Litigation: Its Effects and Social Desirability, *Harvard Law Review* 1989, Nr 102.
- Kędzia Z.*, Horyzontalne działanie praw obywatelskich, [w:] *Państwo. Prawo. Obywatel*, *J. Łętowski, W. Sokolewicz* (red.), Wrocław 1989.
- Klatka Z.*, Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, Warszawa 1999.
- Klejnowska M.*, Oskarżony jako osobowe źródło informacji o przestępstwie, Kraków 2004.
- Kłaczyńska K., Kłaczyński M.*, Świadczenie przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Polsce. Komentarz, Warszawa 2004.
- Klak Cz.P.*, Ochrona tajemnicy notarialnej w polskim procesie karnym, Prok. i Pr. 2013, Nr 1.
- Knoppek K.*, Prawo odmowy zeznań i odpowiedzi w procesie cywilnym, Warszawa 1984.
- Kojder A.*, Etyka – przedmiot i stanowiska, [w:] *Etyka zawodów prawniczych. Etyka prawnicza*, *H. Izdebski, P. Skuczyński* (red.), Warszawa 2006.

- Koper R.*, Jawność rozprawy głównej a ochrona prawa do prywatności w procesie karnym, Warszawa 2010.
- Kopff A.*, Koncepcja prawa do intymności i do prywatności życia osobistego (zagadnienia konstrukcyjne), *Studia Cywilistyczne* 1972, t. 20.
- Kostański P.*, Etyka zawodowa adwokatów. Stosunek adwokata do klienta. Cz. 1, *MoP* 2005, Nr 23.
- Kotliński T.J., Redzik A.*, Historia Adwokatury, Warszawa 2012.
- Kozłowski T.*, Etyka zawodów prawniczych za granicą na przykładzie Anglii, [w:] Etyka zawodów prawniczych. Etyka prawnicza, *H. Izdebski, P. Skuczyński* (red.), Warszawa 2006.
- Kożuch M.*, Komentarz do ustawy o świadczeniu usług prawnych przez prawników zagranicznych, *KPP* 2002, Nr 3.
- Krasnowolski A.*, Zawody zaufania publicznego, zawody regulowane oraz wolne zawody. Geneza, funkcjonowanie i aktualne problemy, opracowanie Biura Analiz i Dokumentacji Kancelarii Senatu, http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senat/opracowania/56/plik/ot-625_.pdf. (dostęp: 1.3.2015 r.).
- Kroner J.*, Zaufanie jest jak ciężar: albo się je ma albo nie. Rozmowa z M. Bednarkiewiczem, A. Kalwasem, Z. Krzemińskim, L. Paprzyckim, *Rzeczp.* z 11.7.1994 r.
- Kruk E., Skrętowicz E.*, O tajemnicy adwokackiej w procesie karnym, *Annales UMCS* 1996, t. 43.
- Krzemiński Z.*, Adwokat w procesie cywilnym, Kraków 1999.
- Krzemiński Z.*, Etyka adwokacka. Teksty, orzecznictwo, komentarz, Kraków 2008.
- Krzemiński Z.*, Glosa do orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w N. z 10.9.1988 r., *SD* 13/88, *Pal.* 1990, Nr 6–7.
- Krzemiński Z.*, Glosa do uchwały Prezydium NRA z 3 sierpnia 1967 r., *Pal.* 1969, Nr 4 [w literaturze cytowane również jako: *S. Garlicki, Z. Krzemiński*, Dwugłos na temat uchwały Prezydium NRA z 3 sierpnia 1967 r., tamże].
- Krzemiński Z.*, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 16.6.1994 r., *EP* 1994, Nr 11.
- Krzemiński Z.*, Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 16.6.1994 r., *MoP* 1994, Nr 10.
- Krzemiński Z.*, Pełnomocnik w sądowym postępowaniu cywilnym, Warszawa 1971.
- Krzemiński Z.*, Prawo o adwokaturze. Komentarz, Warszawa 1998.
- Krzemiński Z.*, Problem tajemnicy zawodowej adwokata w świetle przepisów prawnych, *Pal.* 1959, Nr 10.